

Twijfel aan het ouderlijk gezag

Moet je je als arts vergewissen of de ouder die met zijn of haar kroost voor u zit wel de wettelijk vertegenwoordiger is, oftewel: het gezag heeft over de minderjarige kinderen? Een halve eeuw geleden zouden wij om die vraag misschien nog zijn uitgelachen, maar anno 2007 niet meer.

Nu kinderen bovendien steeds meer als wapen worden ingezet bij onverkwikkelijke echtscheidingsprocedures is het zaak om ook als arts alert te zijn. Uitzonderingen als spoedeisende ingrepen daargelaten, geldt bij twijfel niet doen, niet snijden. Ook al gaat het om een besnijdenis of om verfraaiingsoperaties waaraan zelfs jongeren zich niet meer schijnen te kunnen onttrekken.

Tot de leeftijd van twaalf jaar is de toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger vereist, terwijl het kind wel recht heeft op informatie. Van twaalf tot vijftien jaar geldt als hoofdregel: dubbele toestemming van ouders/voogden

en van de minderjarige zelf. Als het aankomt op meebeslissen over een behandeling, doet de moeder of vader die het ouderlijk gezag niet heeft er echter niet zo toe, ook al dragen de kinderen diens naam, zoals in onderstaande casus.

Het vak van arts vereist een zekere argwaan. Is alles wel zoals het lijkt? Helaas beperkt die vraag zich niet alleen tot medisch inhoudelijke zaken. Als steun in de rug bij deze moeilijke materie heeft de KNMG op Artsennet en in MC een aantal goede adviezen gegeven over hoe te handelen. Met de zoekterm 'ouderlijk gezag' komt u een heel eind.

B.V.M. CRUL, arts
MR. W.P. RIJKSEN

Log in en discussieer mee of
bekijk eerdere uitspraken op onze
website: www.medischcontact.nl

Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te Amsterdam d.d. 29 mei 2007

Het college heeft het volgende overwogen en beslist omtrent de op 23 juni 2006 binnengekomen klacht van A, wonende te B, klagster, tegen drs. C, arts, werkzaam in D te E, verweerder.

1. HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Het college heeft kennisgenomen van het klaagschrift met bijlagen, binnengekomen op 23 juni 2006, het verweerschrift met bijlagen, binnengekomen op 5 september 2006, de repliek, binnengekomen op 10 oktober 2006, de dupliek met bijlagen, binnengekomen op 16 november 2006 en de correspondentie betreffende het vooronderzoek.

Partijen hebben geen gebruikgemaakt van de hun geboden mogelijkheid om in het vooronderzoek mondeling te worden gehoord. De klacht is ter openbare terechtzitting van 3 april 2007 behandeld. De partijen waren aanwezig. Klagster werd bijgestaan door mr. F, verbonden aan G te H, en verweerder door mr. I, verbonden aan J te E.

2. DE FEITEN

Op grond van de stukken en hetgeen ter terechtzitting heeft plaatsgevonden, kan

van het volgende worden uitgegaan. De beide zoons van klagster, K en L, geboren in respectievelijk 1999 en 2001, zijn op 30 juli 2005 besneden door verweerder. Dit gebeurde op verzoek van M, de vader van de kinderen en de ex-partner van klagster. Klagster was daarbij niet aanwezig. Zij was ook niet op de hoogte en heeft geen toestemming gegeven voor de ingreep. Klagster heeft het ouderlijk gezag over de kinderen, M heeft dat niet. De kinderen waren ten tijde van de besnijdenis jonger dan 12 jaar. Verweerder heeft de kinderen besneden zonder medeweten en toestemming van de ouder met het ouderlijk gezag, namelijk klagster.

3. HET STANDPUNT VAN KLAGER EN DE KLACHT

Klagster stelt dat de ingreep tegen haar wil is uitgevoerd toen de kinderen tijdens de vakantie bij hun vader, M, verbleven. Hij is haar ex-partner, met wie zij nooit gehuwd is geweest. Er was geen sprake van een acute situatie die medisch ingrijpen noodzakelijk maakte. Integendeel, er was meer dan voldoende tijd voor verweerder om onderzoek naar het ouderlijk gezag

te doen en de vereiste toestemming van klagster te verkrijgen. Klagster wilde met een eventuele besnijdenis wachten tot de jongens op een leeftijd waren dat zij daarover zelf konden beslissen. Haar is, zo stelt klagster, de mogelijkheid ontgenomen om de ingreep te zijner tijd met de jongens te bespreken en ze daarop voor te bereiden als zij een besnijdenis zouden wensen. De ingreep heeft voor de jongens veel gevolgen en zij hebben deze als pijnlijk en traumatisch ervaren.

De klacht houdt zakelijk weergegeven in dat verweerder:

1. alvorens de besnijdenis uit te voeren onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar het ouderlijk gezag, als gevolg waarvan de ingreep heeft plaatsgevonden zonder de vereiste toestemming;
2. de kinderen onvoldoende heeft voorbereid en niet juist heeft voorgelicht, waardoor de kinderen lichamelijke en psychische schade hebben geleden.

4. HET STANDPUNT VAN VERWEERDER

Verweerder acht zich niet verantwoordelijk voor de wijze waarop de ingreep is uitgevoerd. Hij meent dat een hulpver-

lener geen plicht heeft om actief onderzoek te doen naar de hoedanigheid van de ouder die een kind naar een consult begeleidt. De kinderen droegen de naam van de vader en verweerder hoefde, zo stelt hij, er niet aan te twijfelen dat de vader het ouderlijk gezag had. Hij heeft gevraagd waar de moeder was en genoeg genomen met het antwoord van de vader, dat de moeder moest werken en geen vrij kon krijgen. Hij heeft voorlichting en uitleg gegeven over de uitvoering van de ingreep.

5. DE OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

Ad. 1. Ten tijde van de besnijdenis oefende klaagster alleen het ouderlijk gezag uit over beide kinderen. Dit houdt in dat een medische ingreep, zoals door verweerder gedaan, niet mocht plaatsvinden zonder toestemming van de moeder. Verweerder heeft zich er niet van vergewist of de vader het ouderlijk gezag had over de jongens en is er blijkbaar gemakshalve vanuit gegaan dat de wens van de vader in combinatie met diens mededeling dat de moeder moest werken en geen vrij kon krijgen, doorslaggevend en toereikend was. Verweerder heeft derhalve de noodzakelijke toestemming van de moeder gevraagd noch verkregen. Het college is van oordeel dat verweerder daarmee verwijtbaar heeft gehandeld. Daar komt bij dat van de hulpverlener extra zorgvuldigheid mag worden verwacht als een behandeling, zoals deze besnijdenis ingrijpend, onomkeerbaar en medisch niet noodzakelijk is en gemakkelijk kan worden uitgesteld. Verweerder werkt in een besnijdeniskliniek en behoort alert te zijn op het verkrijgen van de noodzakelijke toestemming.

Het college acht dit onderdeel van de klacht dan ook gegrond.

De kliniek heeft inmiddels het protocol zo gewijzigd, dat het verkrijgen van toestemming van de gezaghebbende ouder daarvan onderdeel uitmaakt, maar op de website waar men zich kan aanmelden, is daarover nog geen informatie te vinden. Ter zitting heeft verweerder toegezegd dat deze informatie alsnog zal worden toegevoegd.

Ad 2. De standpunten van klaagster en verweerder lopen uiteen over de vraag of verweerder de kinderen juist en volle-

dig heeft geïnformeerd. Ter zitting is niet komen vast te staan of verweerder in dit opzicht is tekortgeschoten. Het college acht dit onderdeel van de klacht derhalve ongegrond.

De conclusie van het voorgaande is dat de klacht deels gegrond is. Verweerder heeft gehandeld in strijd met de zorg die hij ingevolge artikel 47 lid 1 van de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg jegens de patiënten en hun moeder had behoren te betrachten.

De oplegging van na te melden maatregel is daarvoor passend.

Om redenen, aan het algemeen belang ontleend, zal de beslissing zodra zij onherroepelijk is op na te melden wijze worden bekendgemaakt.

6. DE BESLISSING

Het Regionaal Tuchtcollege

- waarschuwt verweerder.

Het bepaalt voorts dat de beslissing ingevolge artikel 71 van de Wet BIG in de Nederlandse Staatscourant zal worden bekendgemaakt en aan Medisch Contact en het Tijdschrift voor Gezondheidsrecht ter bekendmaking zal worden aangeboden.

Aldus gewezen op 3 april 2007 door mr. H. van Breda, voorzitter, E.P. van Heuzen, N.A. Mensing van Charante en dr. W.J. Willems, leden-arts, mr. E.T.M. Olsthoorn-Heim, lid-jurist, mr. P. Tanja als secretaris, en in het openbaar uitgesproken ter terechtzitting van 29 mei 2007 door de voorzitter in aanwezigheid van de secretaris. ■

VELDWERK

Complimenten

Ik had een lastige vergadering in het vooruitzicht. Onderweg naar mijn werk bestelde ik op Utrecht

CS mijn dagelijkse koffie bij de dame van de kiosk. Ik werd door haar onderbroken in mijn zorgelijke gedachten met de opmerking: 'Mooi, mijnheer!'

Ik keek haar vragend aan. 'Nou, dat pak, die stropdas en dat bijpassende overhemd. U ziet er echt keurig uit.' Opgemonterd bedankte ik haar voor het compliment en grijnzend pakte ik de trein naar Leiden.

Complimenten werken! Maatschappelijk gezien zijn complimenten natuurlijk volledig passé. Onder het mom van vrijheid van meningsuiting worden beledigingen in Nederland hoger aangeslagen dan complimenten.

Complimenten op het werk zijn spaarzaam en helaas vaak afwezig. Het is opvallend dat werkgevers en werknemers vooral de kritische feedback op het werk goed hebben georganiseerd. Zo worden leidinggevenden getraind in functioneringsgesprekken en beoordelingstrajecten, maar geen enkele training besteedt aandacht aan het geven van complimenten. Werkoverleggen worden niet gebruikt om afspraken te maken of pluimen uit te delen, maar om conflicten en miscommunicatie te bespreken.

Complimenten in de spreekkamer vormen vooralsnog geen onderdeel van het onderwijs in de geneeskunde. We leren 'feedback geven', 'spiegelen' of 'confronteren'. Tijdens mijn korte psychiatrische carrière werden complimenten aangeduid als 'paradoxe interventies'.

Maar wat is er tegen een welgemeend compliment voor het herstedrag van uw patiënt? Of voor de inspanningen van de mantelzorg? Of voor het geduld van een volle wachtkamer als uw spreekuur weer eens uitloopt?

Complimenten werken ook voor de gever. Het is me intussen opgevallen dat de koffiedame 'Ina' heet en na een afwezigheid van drie weken vraag ik haar beleefd hoe haar vakantie is geweest.

Jan Maasen

de bedrijfsarts